

Szerkesztőség Irodái:

Nagyberek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagyberek-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. ::: ::

Megjelenik vasár- és
ünneppnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagyberek, 1916.

XLV. évfolyam, 123. szám.

Hétfő, május 29.

Előnyomulásunk Olaszországban.

— Elfoglaltunk egy páncélerődöt és több erődítményt. —

Budapest, május 28. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

Olasz hadszíntér:

Csapataink birtokba vették a Carnolo páncélerődöt
Arsierótól nyugatra), valamint az Asiago körüli megerősített sza-
kazon a Val d'Assa állandó völgyelzáró erődítményt (a
Monte Interrotótól délnyugatra).

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Orosz hadszíntér

Budapest, május 28. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.)

Orosz hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Délkeleti hadszíntér.

Budapest, május 9. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Hivatalos jelentés.

A Vojusa alsó folyásánál olasz járőrökkel csatározás folyik.

A belyzet változailan.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német főhadiszállás jelentései.

Nyugati hadszíntér.

Budapest, május 28. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Berlin, május 28. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Német felderítő osztagok éjjel az arcvonal több pontján behatoltak az el-
lenséges vonalakba.

A Champagneban mintegy száz francia foglyot szállítottak be.

A Maastól nyugatra az ellenség megtámadta a Mort Homme délnyugati
lejtőjén Cumieres falu közelében levő állásainkat, de mindenütt nagy vesztesé-
gekkel visszavertük. A folyótól keletre heves tüzérségi harc volt.

Keleti hadszíntér.

Budapest, május 8. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnök-
ség sajtóosztályától.) Berlin, május 1. A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti hadszíntér:

Nincs változás.

Slonim vidékén légi harcban lelőttünk egy orosz repülőgépet. Utasait, két
tisztet elfogtuk.

A vármegye jegyzőinek tisztel- gése a főispánnál.

— D. Dellimanics Lajos üdvözlése. —

— Saját tudósítónktól. —

Nagyberek, május 29.

Torontálvármegye jegyzői kara szom-
baton a jegyzőegylet közgyűléséből kifolyólag testületileg tisztelegtek dr. Dellima-
nics Lajos főispánnál s lelkes ün-
neplésben részesítették a főispánt abból
az alkalmából, hogy a királyi kegy érde-
meit a Szent István-renddel való kitüntetéssel méltatta.

A jegyzőegylet közgyűlésének meg-
szakításával, a közgyűlésen megjelent
jegyzők teljes számmal járultak Vihely
Géza elnök vezetésével dr. Dellima-
nics Lajos főispán elé.

Vihely Géza elnök szép szavakban
adta elő, hogy a vármegyei jegyzők egye-
teme az egyesület közgyűléséből kifolyólag
Lajos főispán előtt megjelent s örömeiket, tiszteletü-
ket s szerencsekívánataikat tolmácsolják
a főispánnak két rendbeli kitüntetése al-
kalmából. Hangoztatta, hogy tisztelegésük
nem szorul bővebb indoklásra, mert dr.
Dellimanics Lajos rég idők óta atyai párt-
fogója a jegyzői karunk s a vármegye
jegyzői örömmel fogadták minden alkal-
mat, hogy tiszteletüket leróják. Kívánja,
hogy az isten sok évig éltesse dr. Dellima-
nics Lajos főispánt.

Dr. Dellimanics Lajos főispán
válaszában köszönetét fejezte ki a figye-
lemért és az üdvözlésért. Kiemeli, hogy
teljes tudatában van annak, hogy a kitün-
tetések nemcsak őt, de az egész vármegyei
közigazgatást díszítik. A községi jegyzőkre
a világháboru alatt óriási feladatok hárul-
tak, súlyos kötelességeket, rendkívül nagy
munkát kellett teljesíteni. Örömmel kon-
statálja, hogy a jegyzői kar, csekély kis
kivétellel, mindenben megfelelt súlyos
feladatainak s Torontálvármegye jegyzői
kara megőrizte régi jó hírnevét. Kéri,
hogy továbbra is hasonló buzgalommal és
lankadatlan erővel folytassák tevékenysé-
güket s azokat, akik megtántorodtak közöt-
tük, kérlelhetetlen szigorúsággal közösít-
sék ki maguk közül. Torontálvármegye
jegyzői mindig feladatuk magaslatán ál-
lottak s bizonyos abban, hogy ez jövőre
is így lesz. Még egyszer hálás szívvél kö-
szöni a szerencsekívánatokat s azokat
szívből viszonozza.

A főispán választát a tisztelgők viharos
éljenzéssel fogadták s miután a főispán
néhány szives szót cserélt az összes meg-
jelentekkel, a lelkes ováció véget ért.

Balkán hadszíntér

Budapest, április 11. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, április 17. A főhadiszállás jelenti:

Balkán hadszíntér:

Nem történt lényeges esemény.

A jegyzők napja.

A Torontálvármegyei jegyzőegylet közgyűlése.

Nagybeeskerek, május 29.

A szombati nap a jegyzők napja volt Nagybeeskereken. A közigazgatásnak mindenkor, de most különösen fontos pozíciót betöltő tagjai összegyűltek Nagybeeskerekre a vármegyei jegyzőegylet közgyűlésére, amelyen nemcsak egyesületi ügyeiket intézték el, de fontos közérdekű dolgokkal is foglalkoztak.

A közgyűlésen egyben megválasztották az egyesület tisztikarát és választmányát is s a tagok túlnyomó részben az eddigi vezetőséget, élükön az egyesület kitünő és fáradhatatlan elnökével, Vihely Gézával, választották meg újból.

A gyűlésről tudósítunk a következőkben számon be:

Pontban délelőtt 11 órakor nyitotta meg a Torontálvármegyei községi és körjegyzők közgyűlését a vármegyei házában Vihely Géza elnök. A közgyűlésen, amelyet a választmány ülése előzött meg, megjelent Jankó Ágoston alispán is, akit a jegyzők meleg ovációban részesítettek. Ott volt azonkívül Kiss István tb. főjegyző és Krumenacker Ferenc, a jegyzői tanfolyam gondnoka.

A vármegyei jegyzői közül résztvettek a gyűlésen: Vihely Géza egyleti elnök, id. Jedlieska Jenő és Jankovics Szilárd alelnökök, Grandjean Géza egyleti főjegyző, Gille András, Murgu János aljegyzők, Orsó Gáspár pénztáros, Pártay Zoltán, Spuhler Ferenc, Floth Nándor, Güssl Géza, Klapka István, Judt Károly, Háy Miklós, Nádasky György, Radojesevics Dusán, Gelsinger Gyula, Frass Károly, ifj. Jedlieska Jenő, Cammerlenghi Róbert, Marschang Miklós, Sepsey Mihály, Müller Sándor, Schneider János, Zsiross László, Mohaupt Gyula, Potchen Jakab, Weisz Izidor.

Az alispán s a vendégek üdvözlése.

Vihely Géza elnök megnyitván a közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére Grandjean Gézát, a hitelesítésre pedig Frass Károlyt és Floth Nándort kéri föl. Azután meleg szavakkal üdvözlözte Jankó Ágoston alispánt, aki a jegyzőknek mindenkor atyai támogatója s böles vezetője volt. (Zajos éljenzés.) Üdvözlözte továbbá Kiss István pénzügyi főtanácsost, valamint a többi vendégeket s a „Torontál” képviselőjét.

Jankó Ágoston udvari tanácsos alispán szíves szavakkal megköszöni az üdvözlést s kijelenti, hogy mindenkor igaz örömmel van a jegyzők körében s mindig örül, ha a közigazgatás legfontosabb tényezőivel érintkezhetik, mert ezzel tökéletesebbé teheti a harmóniát a velük való együttműködésben. Annál inkább szükséges ez most, mikor kétszeres nehézségek és feladatok hármanak a jegyzői karra. (Éljenzés.)

Ezután Vihely Géza elnök indítványozza, hogy a hagyományos ragaszkodás és tisztelet kifejezésül testületileg tiszteljenek dr. Dellimánics Lajos főispánnal, hogy jókívánságait tolmácsolják kitüntetés alkalmából.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadja az indítványt s az összes jelenlevők a főispán elé járulnak. (A tisztelgésre vonatkozó részt más helyen közöljük.)

A közgyűlés.

A tisztelgés után újból folytatták a közgyűlést s Vihely Géza elnök mindekelőtt előterjeszti az elnöki jelentést, amelyet lapunkban már egész terjedelmében közöltünk s amelyet ennek folytán a közgyűlés felolvasottnak tekint s egyhangúlag elfogad.

Orsó Gáspár bemutatja a zárszámításokat, amelyeket a közgyűlés szintén elfogad s a fölmentvényt megadja. Hasonlóképpen magáévá teszi az 1917. évi költségelőirányzatot is.

Tárgyalták ezután az országos jegyzőegyletnek köriratát a jegyzők fizetése 1%-ának a rokkantak és hadiárvaik segélyezésére leendő átengedése iránt. Az egylet múlt év novemberében már hozott erre vonatkozólag határozatot s miután a jegyzők egy százalékos jóval meghaladó anyagi áldozattal járultak e célra, a köriratot egyszerűen tudomásul veszik.

A Budapesten tartandó országos központi egyesületi közgyűlésre az egylet Vihely Géza elnököt, Grandjean Gézát főjegyzőt, Jedlieska Jenőt, Frass Károlyt, Mohaupt Gyulát, Nádasky Györgyöt és Bene Gézát küldi ki.

Az országos hadsegélyző bizottságnak a harctérre küldendő könyvekre irányuló akcióját a jegyzők saját körükben támogatják.

Most Grandjean Géza ismerteti a jegyzőegyletnek a honvédelmi miniszterhez intézendő kérelmet s gondosan készített feliratát a háború folyamán elrendelt katonai intézkedések végrehajtása alkalmával szerzett tapasztalatokról, amelyet a közgyűlés egyhangúlag elismeréssel magáévá tesz és azt a vármegye alispánjával is közli.

Az országos jegyzőegyletnek a társadalmi jótékony célú gyűjtések egységesítése tárgyában kiadott körlevelére ugy határozta, hogy a jegyzők saját elbírálására tartozik a jótékony célú gyűjtések miként való propagálása s nincs szükség arra, hogy az egyes gyűjtéseket a központi egyesület aláírásával szankcionálja.

Grandjean Géza indítványozza, hogy a jegyzői kar indítson akciót és gyűjtést a mai világháborút és hőseinket megőrizendő s Nagybeeskereken létesítendő emlékműre s erre kéri a vármegye támogatását is.

Jankó Ágoston alispán kijelenti, hogy a vármegye már foglalkozott az eszmével s majd igénybe fogja venni a jegyzői kar lelkes közreműködését.

Az alibunári járás jegyzői kara javasolja, hogy az egyesület tegyen lépéseket, hogy a háborús éveket kétszeresen számítsák be a jegyzőknek.

Miután az elnöki jelentés erre nézve már jelzi az egyesület álláspontját, a közgyűlés az elnöki jelentésben foglaltakat teszi magáévá.

Most következett

a tisztujtás.

Vihely Géza elnök a maga és tisztársai nevében megköszönve az eddig tanúsított bizalmat, leteszi mandátumát s egyben kéri, hogy engedjék őt tizennyolc évi elnöki működése után visszavonulni s adják át a vezetést fiatalabb erőnek. (Zajos felkiáltások: Éljen Vihely! Nem engedjük! Éljen Vihely elnök!)

Erre Bene Géza korelnöksége alatt és ifj. Jedlieska Jenő korjegyzőségével megejtik a tisztujtást.

A közgyűlés mindekelőtt egyhangú vharos lelkesedéssel elnököknek újra megválasztja Vihely Gézát, akit küldöttéig meghívna a terembe.

Vihely Géza halásan köszöni a megtiszteltetést s bár szívesen pihenne már, de a közbizalom ilyen megnyilatko-

zása előtt meg kell hajolnia. (Zajos éljenzés.)

Ezután ugyancsak egyhangúlag megválasztották alelnököknek újból Jankovics Szilárdot és id. Jedlieska Jenőt, főjegyzőnek Grandjean Gézát, első aljegyzőnek Gille Andrást, második aljegyzőnek Murgu Jánost és pénztárnoknak Orsó Gáspárt.

Választmányi tagok lettek: Knoll János, Mohaupt Gyula, Cammerlenghi Róbert, Mihályfi Mihály, Demkó Géza, Szerelmy László, Bartole János, Kindl János, Tordai L. Antal, Lafleur Péter, Radojesevics Dusán, Marschang Miklós, Müller Sándor, Potchen Jakab, D. Bodó Mátyás, Klapka István, Szabadkay Ignác, Hauber Hugó, Gatter Jakab, Vlaskalics Milán, Petrovics Péter, Lázár Péter, Fűredy Márton, Spuhler Ferenc, Judt Károly.

A nyugdíjválasztmányi tagjai: Bene Géza, Demkó Géza, Bartole János, Orsó Gáspár, Klapka István, Kindl János, Cammerlenghi Róbert, Nádasky György, Banschák Gusztáv, Gatter Jakab, Spuhler Ferenc, Gille András, rendes tagok; — Fassel György, Radojesevics Dusán, Lafleur Péter, Floth Nándor, Frasz Károly és Mohaupt Gyula póttagok.

Az elnök ezzel berekeszti a közgyűlést, amely után társasbédre gyűltek össze a vármegye jegyzői.

Hadfy főszolgabíró jubileuma.

Husz éve áll a nagyszentmiklósi járás élén. — A főbíró ünnepése.

— május 29.

Nagyszentmiklósi levelezőnk írja:

Csöndesen, szinte zárt körben, minden zajosabb feltűnés nélkül, de annál átérzettebb módon ünnepelte meg a nagyszentmiklósi járás jegyzői kara a napokban Hadfy Károlynak, a járás kitünő főszolgabírájának főszolgabíróvá történt megválasztásának huszadik évfordulóját.

Délelőtt tisztelgett a jegyzői kar testületileg a főszolgabírája előtt annak hivatalos helyiségében, ahol Gille András kiszombori jegyző mélyen átgondolt, magvas beszédet intézett a meglepett és tudni kívüli jubilánshoz, melyben meleg közvetlenséggel méltatta husz évi működését és annak eredményeit. Kiemelte, hogy egykettő kivételével ezt az elmúlt 20 évet együtt töltötték jóban és rosszban az ünnept főszolgabíróval s ez készítette őket tulajdonképpen arra, hogy a mostani huszadik évfordulóról megemlékezzenek.

Hadfy Károly főszolgabíró mélyen megindulva, meghatóttan mondott köszönetet a jegyzői kar figyelméért, melyet irányában tanúsított. Kijelentette, hogy büszke arra az értesítésre, melyet felsőbb hatósága juttatott hozzá s melyben elismerését fejezte ki azért, hogy dacára a mostani háború okozta mozgalmalásoknak, a nagyszentmiklósi járásban nem fordult elő semmi zavar, semmi nehézség, amit ő kiválólag a jegyzői kar kitartó buzgalmának tulajdonít. Büszke arra, hogy dacára ezen komoly és nehéz időnek, az ő járásában semmi diszsonancia nem zavarta a harmónikus együttműködést.

Lászlóffy János a jegyzői kar doyenja ezután kifejtette, hogy a mai napot a jegyzői kar szeretett főbírájával kívánna eltölteni a husz éves együttműködés emlékének szentelve és éppen ezért kérte őt, hogy együtt költse el velük külön intím körben az ebédet s együtt töltse velük ezen emlékezetes évfordulót.

Ezután ebédre a Fekete Sas-szálloda külön helyiségébe vonultak.

Ebéd alkalmával az ünnept a kelvel meglepetésért, a reá nézve értékes megemlékezésért szép, szívélyes és baráti szavakkal mondott köszönetet.

Meixensberger József a jegyzői kar nevében változhatatlan ragaszkodásuknak adott meleg, szívből fakadó szavakkal kifejezést.

Hadfy Károly főszolgabíró köszönő válaszában ismét megemlítette, hogy a mai ünnepés őt a legnagyobb mértékben meglepte, mert nem is gondolt a mai évfordulóra. Majd baráti uton újból arra

kérte a jegyzői kart, hogy hivataluk ellátásában e komoly időkben továbbra is az eddigi törhetlen buzgalommal járjanak el, kiemelte továbbá különösen azt, hogy husz éves főbírói működése alatt közte és a jegyzői kar között komolyabb differencia nem fordult elő s reméli, hogy ezután sem fog előfordulni.

A jubileumi nap jelentőségének külsőleg s kifejezést adandó, emléktárggyal is kedveskedtek a járás jegyzői szeretett főbírájuknak.

Fesztelen társalgás között kellemesen töltött órák kedves emlékével váltak szét egymástól jubiláns és jubilálók, a napot fényleg az általuk kitűzött megemlékezésnek szentelték.

HIREK.

A vasárnapi hivatalos jelentések. Vasárnap a harctéri eseményekről a következő hivatalos jelentéseket kaptuk:

Hőfőjelentései:

Orosz harctér:

Nines újabb esemény.

Olasz harctér:

Az Arsiero-erődítmény-csoporthoz tartozó „Casa Ratti“ páncélvédmi és a Barcarelától közvetlenül délnyugatra levő elzáróerőd kezeink közt van. Mlaker Albin, a tizenégyes számú utászszázalóalj hadnagya katonáival a minéket részről erre a pontra intézett heves tüzelés dacára behatolt az erődbe, elfogta az ellenség utászait, akik az erődöt robbantani akarták és három sérteitlen nehéz tarackot és két könnyű löveget zsákmányolt. Asiagtól északra csapataink birtokukba kerítették a Monte Meschicéát. A Sugana-völgytől délre fekvő határszéli hegyháton csapataink a Cima Maorára hatoltak előre. A támadás területén zsákmányolt lövegek száma 284-re emelkedett. A Monte Siefnél és Krunél vizsrevetettük az ellenség támadásait.

Délkeleti harctér:

Az olaszok Ferrasnál mekisérelték, hogy a Vojusa északi partján fekvő községben sarcoljanak, de járőreink elűzték őket.

A német főhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

A La Basée-csatornától északra egyik járőrünk Festubertnél benyomult az ellenséges állásokba, ott foglyokat ejtett és veszteség nélkül tért vissza. Az Aronneokban élénk aknaharc volt, amelyben az ellenség árkait nagyobb szélességben szétromboltuk. A franciák néhány foglyon kívül számos halottat és sebesültet vesztek. A Maas baloldali a franciák éjféltől kezdve heves támadásokat intéztek Cumieres ellen. Átmenetileg sikerült nekik a falu déli szegélyébe benyomulni, de kiszorítottuk őket és 53 embert elfogtunk. A Maas jobb oldalán sikerült a Thaumont-erdő déli széléig előrenyomulni. A franciáknak ez ellen megkisérelt támadásait tüzéségi tüzök csirájában elfojtotta. A Douaumont-erdőtől délre ujonnan elfoglalt állásaink ellen intézett két ellenséges támadás teljesen megheiusult. Az erődötől délre és délnyugatra lefolyt harcokban május 22-ike óta 48 tisztet és 1943 főnyi legénységet szállítottunk be.

Keleti harctér:

Kekkautól délre egy sikeres járőr-vallalkozásunk alkalmával néhány foglyot ejtettünk.

Balkán harctér:

Nincs változás.

Az anya és gyermekvédő bizottság tisztelgése a főispánnál. A nagybecskereki „Anyá és gyermekvédő bizottság” legutóbbi ülésének határozatából tegnap a bizottság küldetésileg tisztelgett dr. Dellimanic Lajos főispánnál, hogy kitüntetése alkalmából üdvözölje. A küldöttséget, Jankó Agostonné alispánné vezette a főispán elé s részt vettek benne: Özv. dr. Mihálovics Ödönné, dr. Perisics Zoltánné, Özv. dr. Mangold Samuné, dr. Pollák Gyözöne, Deutsch Józsefné, Freund Samuné, Beck Gyuláné, Büchler Hugóné és

Török János királyi járásbíró. A főispánt Török János királyi járásbíró üdvözölte emelkedett hangu lelkes beszéddel s tolmácsolta a bizottság szerencsekívánatait, ugyanis mint a bizottság nagyérdemű elnöknője férjének. A főispán szíves szavakkal köszönte meg a hölgyek üdvözlését s hangoztatta, hogy a maga részéről is mindenkor a legteljesebb mértékben támogatja a nemes célt, amit a bizottság szolgál.

Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Dunai László nagybecskereki állami felsőkereskedelmi iskolai rendes tanárt kinevezte a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába.

Egyházi hír. P. Varga Jézus társasági atya, ki annak idején Nagybecskereken a Misszió megtartásánál közreműködött és most az itteni Mária Congregáció részére a zárdában lelkigyakorlatokat tart kedden és szerdán a reggeli órákban gyónásokat hallgat a plébánia-templomban.

Tanácsülés. Nagybecskerek város tanácsa szombaton délután dr. Perisics Zoltán elnöklésével ülést tartott, amelyen különböző folyóügyeket továbbá ipari és árvaügyeket intéztek el.

Adományok. Rónay Jenő Kiszomborból dr. Dellimanic alapra 100 koronát, Dimitrievits Szilárd gör. kel. lelkész Tiszaszentmiklósról a hadiárva és özvegyek javára 33 kor. 50 fillert küldött lapunkhoz. Az összegeket rendelkezési helyükre juttattuk.

Magunk kenyerén. A háborúnak vérrel irt eseményei között sok olyan öröndetes tanulsár vetődött felszínre, amelyekben azelőtt kételkedtünk volna, ma pedig büszke megnyugvással mutathatunk rájuk. Ma például már elhiszük, mert tudjuk, mert kipróbáltuk, hogy Magyarország nemcsak katonailag, hanem gazdaságilag is oly erős, aminőnek azelőtt talán magunk sem sejtettük. Huszonkét hónap óta mind a négy égtáj felé hadakozva, a külvilágtól és a szabad forgalmától ugyszólván végeképp elzárva, talán a magunk erejére voltunk utalva. És, hálá a magunk erejére, nem hogy össze-roppantunk volna, hanem inkább még megerősödöttünk. Bizonyos rendhez szoktunk s megtanultunk lelményesek, életrevalók lenni s bizni önmagunkban. Új erőforrásokat is nyitottunk. Szóval a magunk kenyerén. Nem szorultunk a szomszédba. Példa erre a hadikölesönöknek s ezek közt most éppen a negyediknek páratlanul fényes sikere. Azelőtt külföldön kunyoráltunk kölesönöket megalázó feltételekkel s pénzügyminisztereink idestova félésszad óta rettenetes terhes kamatokra nem tudtak együttvéve annyi pénzt idegen államok bankuzsorásaitól összeszerelni, amennyit a háboru óta a saját magunk tőkeerejéből teremtetünk elő. Ezzel szemközt pedig azt látjuk, hogy ellenségeink soraiiban még a legdusgazdagabbak is, az anolok és franciák, akik annakelőtte a világ bankárjai voltak, Amerikához voltak kénytelenek többrendbeli kölcsönért fordulni. Hát ez a ragyogó eredmény nem méltán emelheti-e önéretütiket s nem fokozhatja-e bizalmukat nemzetünk jövőjében? Ha az erőpróba a leg-sulyosabb idők közepette ily fényesen bevált: milyen föllendülést, az erőnek minő újabb fölszabadulását, fölfrissülését, a gazdasági, ipari, kereskedelmi életnek minő felporzulását, felvirágzását várhatjuk mjd akkor, amikor a háboru után majd a zavartalan békeidők munkáskorszaka elkövetkezik! . . . Valóban, minden aggságoskodás nélkül, erősen bizhtunk önmagunkban, bizhatunk hazánk jövőndő nagyságában, fejlődésében. Megtanultunk a magunk lábán járni, megacélosodtunk. Ha a háboruban megéltünk a magunk kenyerén, még inkább megélünk a háboru után.

Adomány. Schlosser Ferenc nagybecskereki adószit két koronát küldött lapunkhoz a Vöröskereszt javára, amit rendelkezési helyére juttattuk.

Torontáiki veszteséglistája. A legutóbb megjelent 417. sz. hivatalos veszteséglajstrom a következő torontáikiakról ad hírt:

Hős halált haltak: Ferjancz Márkus 29. gyezr. Perlasz. — Lukács Emil 29. gyezr. Számos. Megsebesültek: Belos Milán

29. gyezr. Mokrin. — Blazsin István 1. sz. népf. gyezr. Araes. — Csobanov Bosko 29. gyezr. Mokrin. — Jugin Miksa 1. népf. gyezr. Egres. — Mihajlo Sebő 29. gyezr. Boresa. — Ogmán Péter 29. gyezr. Szárcsatelek. — Suklea István 29. gyezr. Keviszöllős. — Szeler József 29. gyezr. Ujpécs. — Varga József 29. gyezr. Her-telendyfalva.

Hadifogságba estek: Bucher Jakab 21. sz. egészségügyi oszt. Kisteremi. (Novo-Usensk, samarai korm. Oroszorsz.) — Folyeszku Miklós 5. gyezr. Valkány. (Kirsanow, tambowi kormányzóság, Oroszorsz.) — Frank Mátyás 5. gyezr. Zsombolya. (Oroszorsz.) — Glaser Jakab 5. h. gyezr. Csözstelek. (Nisnij-novgorod, Oroszorsz.) — Gulyás Mihály 5. gyezr. Szőreg. (Schuja, Wladimir korm., Oroszorsz.) — István Iván 21. egészség. oszt. Kisoroszi. (Nowo-Usensk, samarai korm., Oroszorsz.) — Kohajda András 5. gyezr. Kiszombor. (Moszkva.) — Kratozfill János 5. gyezr. Ujszentiván. (Spasskoe, primorski kerület, Oroszorsz.) — Mayer Miklós 5. gyezr. Lovrin. (Oroszorsz.) — Mihályfi István 5. gyezr. Magyaresernye. (Moszkva.) — Mendergies Rezső 5. gyezr. Oroszlamos. (Korotkska, kurski korm., Oroszorsz.) — Neiser János 5. gyezr. Ujszentpéter. (Tomsk, Oroszorsz.) — Pnik József 5. gyezr. Tóba. (Rasdolnoje, primorski kerület, Oroszorsz.) — Szávin Iván 5. gyezr. Csernye. (Pensa, Oroszorsz.) — Szekula József 5. gyezr. (Nisnijnovgorod, Oroszország.)

Feminista-kongresszus Budapest. Azok a leirhatatlanul súlyos küzdelmek, amelyeket a háboru és annak gazdasági következményei róttak a nők százazreire, de különösen az özvegyek és árva szomorú seregére, szükségessé teszik, hogy a magyar nők komoly megfontolás alapján közösen és egységesen igyekezzenek felbontani a háboru okozta szűkítést. Ezért szólítja fel A Nő című feminista folyóirat májusi száma a magyar nők összességét arra, hogy a pünkösdkor tartandó feminista kongresszuson egységesen foglaljanak állást — szakemberek utbaigazító előadása nyomán — a kenyérkereső munka szervezésének, méltányos díjazásának és emberséges munkaviszonyainak kérdésében. A lap azonkívül sok érdekes cikket is közöl.

Színház, irodalom.

* **Vagy ő, vagy senki.** Hamisítatlan tucatmunkája a Stein-Jenbach librettista cégnek, amely a szokványos operettmesét beállította katonai milliőbe, miáltal aktuális hadioperett vált belőle. Ez némileg előnyére van a szimpla mesének. Érthetetlen azonban az, mért kellett a darabot, annak lefordítása mellett, erőltetve teljesen megmagyarosítani, amikor talán a benne szereplő huszárokon kívül, semmiféle magyar motívum nincs benne, legkevésbé pedig a zenében, amely jellegzetesen bécsi. De mint ilyen Eysler mesteri hangszerelésében lendületes és eleven, ha nem is éppen nagyon eredeti és állandóan andalító kedves valcerek, pattogó indulók és vidám kuplék bő változatosságban gördülnek elénk. Telt ház előtt és jó előadásban ment a darab szombaton és vasárnap. Főalakját, az esetlen puccert, aki az elavult szinpadai recept szerint civilben filozófiai doktor, Pataki Ferenc személyesi-

EGYELENI CIKK,

mely több mint 10 év óta nem drágult meg: a valod

Yes-szappan

Ára 1 korona 50 fillér.

Legtökéletesebb és legkellemebb illatu pipere-szappan, mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. — YES PUDER 1, 3, 5 korona dobozonként, — YES KRÉM 3 korona téglékenként, Mindenütt kapható! Magyarországi főraktár:

ERÉNYI BÉLA Diana gyógyszerháza
Budapest, Károly körút 5.

tette az ő pompás, tökéletes művészetével, mely sokszor viharos tapsokra ragadta a közönséget. Juhász Margit a temperamentumos grófnő szerepében, elemében énekelt. Sok igyekezettel töltötték be szerepüket Tombor Olga és Parlagi Bela, jóízű alakítást nyújtottak Gáspár Jenő mint hagyományos operett-papa, valamint Heltai Nelli és Váradai Izsó, de jól egészítették ki az együttest a többi szereplők is. Dícséretesen oldotta meg feladatát a zenekar Bányai Aladár karnagynak avatott vezetése mellett. (W.)

Törvénytörések.

§ Hazaárulással vádolt szerb pap. Szegedről jelentik: Szombaton ítélték a szegedi honvéd hadosztálybírósnak négy napig tartó tárgyalás után egy torontái szerb pap bünpörében, akit „esküvel fogadott katonai szolgálattal köteletség megszegésére való csábítás” büntetéseben vádolt a honvédtörvényszék. Szekulits István harminchat éves felsőbirtokos görög keleti segédlelkész a vádolt, aki két hónapja előzetes letartóztatásban volt a szegedi honvédkerületi fogházban. A vád szerint a pápa a múlt év szeptemberében vagy októberében, közelebbről meg nem határozható napon a felsőbirtokos piacon ezt mondta a katonai szemlén alkalmasnak talált és fölavatott Raits István gazdálkodónak:

— Ha a harctérre viszik, ne löjjen az ellenségre, testvéreire, hanem adja meg magát! Ne féljen, nem lesz semmi baj, mert itt nem lesz Magyarország, hanem Szerbia fog uralkodni ezen a földön!

A megvádolt lelkész tagadta az állításokat s az mondta, hogy az egész vádaskodás boszu műve. A tárgyalás azzal végződött, hogy a hadbírósnak a vádnak azon részére alól, hogy „ne löjjetek az ellenségre”, fölmentette a vádlottat, azaz az inkriminált kifejezésre vonatkozólag, hogy „itt Szerbia lesz az új Magyarország” bíróság nem tartja magát illetékesnek az ítéletre és az iratokat átteszi a nagybeeskereki királyi ügyvédséghez.

A hadikonyha.

— Levél a harctérről. —

Északi harctér, máj, 10.

Vannak úgy a polgári, mint a katonai életben olyan megbízások és állások, melyet sehogy sem lehet közmegegyezésre betölteni, melyek viselői a legnagyobb ambíciójuk dacára csipkedéseknél és „simfelés”-eknek vannak kitéve.

Az például nem vitás, hogy a végrehajtói állás nem népszerű. Akármilyen szeretetreméltó, udvarias a végrehajtó, miközben felírja butorainkat, képeinket s egyéb vagyonunkat, nem közkedvelt.

Katonáknál ilyen háládatlan szerepe van például a kvártélyesinálónak. Egy nyomoruságos kis falu, ahol alig pár ház, abból is egy esomó rommá lőve, van együtt a lakás és istálló, hiányzik az ablak, repedezett az ajtó, hiába esküszik égre-földre a kvártélyesináló, hogy a csekély választék hiányában jobb szállásról nem gondoskodhatott, mindenkinek, kinek nem jutott szép, tiszta, világos szoba, van a részére egy zokszava.

S most beszélek a „menázmajer”-ről. Az én kedves kollégáim bizalmából engem ért a feladat, hogy a tisztí étkezdét is vezesse. Hiába fejtegettem, hogy halvány fogalmam sincs a főzés titkairól, hogy soha sem voltam a piacon sem vásárolni s a változatos menü összeállításának művészetétől olyan távol állok, mint Makó Jeruzsálemtól, mind e kifogás mit sem használt, „hjah, a fiskálisnak mindenhez kell érteni” s így lettem én Isten s bajtársaim kegyelméből a menázsink főszekesztője.

Hozzáfogtam tehát a szervezés gondjához. Legelőször is egy jó szakácsot kellett keresnem.

Jó szakács! De honnan? Volt olyan, aki például remek gulyáslevest tud készíteni, volt olyan, ki isteni a szalonnapirotásban, akadt talantom, ki a babfőzésben

szaktektentély, akadt jelentkező, ki tojásos galuskának egyetemi tanára, de olyan csillag, kiből minden képességek egycsültek volna, nem akadt egész zászlóaljunkban.

De mindegy. Beállítottam a szakácsokat s megkezdődött az én rezsimem.

A szakácsnők művészetét eddig, boldogult civil korban nem tartottam valami sokra s inkább csak az maradt meg memóriámban, hogy úgy viselkedtek, mint a rosszindulatú lúzerek, mindig emelkedtek — fizetési igényeikben s viszont oly érzékenyek voltak, mint a primadonnák, egy megjegyzés az ételre — s kész a felmondás.

A háboru óta megváltozott a véleményem (hamut hintek fejemre) s be kell vallanom, hogy a tudomány teljes elismerést érdemel.

Elkezdttük a menázi-vezetést.

S megkezdődtek már délen az epedések.

— A pecsenyéhez saláta dukálna!

— A leves sós!

— A leves sötalan!

— Hol a sötartó?

— Miért nincs víz?

— Miért nincs sör?

Abban azonban mindnyájan egyetértettek, hogy a budapesti Pannoniában sokkal fényesebben lehet étkezni.

Pár nap mulva esővestől kaptam a tanácsokat:

— Te, a husi lányabban készítsd.

Egy másik bajtársam viszont hosszabb fejtegetésben a keményhus mellett töt lándzsát.

Mindenki étel-recepteket ajánlott, új főzési módszereket közölt velem s mindnyájan óhajtották, hogy csapjam el az eddigi szakácsot s vegyem az ő századából ajánlott új szakácsot.

Végre beleegyeztem abba, hogy jól van, jöjjen az új szakács is.

Kijelentésem általános örömet keltett.

Elkészült a másnapi ebéd.

Ugyanaz a fényes műsor: husleves, főtt hus, hagymamártás, feketekávé.

S pont, Zsuzsanna tojás sehol a láthatáron. Hiába küldtem ki a járőröket a messze határba, kietlen sivárság, szegénység. Nem lehetett semmit bevásárolni.

Az ebédnél csupa elégedett urat láttam.

— Ez a leves ma nagyszerű!

— A hus kitünő!

— A mártás remek, látszik, hogy új szakács van.

Notabene, meg kell jegyeznem, hogy az új szakács éppen szolgálatban volt, nem jöhett el s így a régi, sokat ócsárolt szakácsunk főzött.

De én hallgattam erről. Örültem a kellemes illúzióknak s láttam, hogy minden az illúzió dolga. Ime, a régi szakács alkotásától abban a hiszemben, hogy már az új művész remekelt, mindenki el van ragadtatva.

Pár nap mulva tényleg jött az új szakács.

— Na fiam, mondom neki, téged nagyon dícsérték, most kaptunk egy kis lisztet nagynehezen, csinálj valami jó tésztát.

— Igenis kérem!

Előre elképzelttem, milyen derű fog minden arcon áradni, mikor jön a rég óhajtott, annyit emlegetett s annvit reklámlált tészta.

11 óra tájban bementem a konyhába. Ott ül az én új szakácsom.

Előtte egy vastag szakácskönyv. S olvas.

Ijeden ugrik fel beléptemkor.

— No fiam, mit csinálsz?

— Főhadnagy ur kérem, olvasom, hogy kell a tésztát csinálni.

— Hát nem tudsz tésztát készíteni?

— Hát kérem, eddig még nem próbáltam.

Lemondóan vettem tudomásul. A nagy szakácskönyvet besukattam vele s azóta az agyondicsért szakács mosogató leány teendőit tölti be. De azért nem tettem ki a konyhából, ő az én üdvöském. Mindenkinek nagyon izlett a koszt s mindenki meg van győződve, hogy az új szakács érdeme. S én örülök, hogy e jámbor hit alapján mindenki meg van elégedve.

Dr. V. Ö.

LEGÚJABB

— Reggel érkezett távirataink. —

Vilson elnök a békéről.

Budapest, május 29. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata.

Washingtonból jelenti a Reutter-ügynökség: Wilson tegnap elmondotta a béke-liga gyűlésén várt beszédét. Elkerülhetlenül szükséges — mondotta — hogy a hadban-állók megegyezzenek azokra az alapokra nézve, amelyek közös érdekeiknek megfelelnek. Minden népek megvan a joga, hogy szuverénitása és integritása ugyanannyira biztosított legyen, mint a nagy államoké, viszont a világnak joga van, hogy a béke megzavarásától megkíméltesse.

Az Unió hajlandó minden olyan nemzetközi szövetséghez csatlakozni, amelynek célja az elmondottak megvalósítása és ennek megvédése a támadásokkal szemben. A hosszúra nyúló háborut az Egyesült Államok is megérzik. A háboru utáni maradandó béke érdeke az egész világnak.

Amennyiben az Egyesült Államok a hadviselők között békekötést kezdeményezhetnek, a következő irányvonalat tartanak szem előtt: A hadviselők közötti viszályok elintézésére az Unió egyik párt mellett sem foglalna állást.

A nemzetek közötti általános szövetség, amelynek célja a tengeri utak szabadságának biztosítása és minden nép részére akadálytalan használata; megállása annak, hogy ilyenirányu szerződéseket megsérthessenek.

Ezek a megállapodások biztosíthatják a területi sérthetlenséget és a politikai függetlenséget.

A balkáni harctérről.

Budapest, május 29. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott távirata:

Szófiából jelenti, hogy a Strumavölgyben operáló csapataink osztagai huszonhetedikén előrenyomultak és megszállták a Rupel-szoros déli kijáratát a csatlakozó magaslattal a Struma-folyó keleti és nyugati oldalán.

A francia kamara titkos ülése.

Budapest, május 29. A „Torontál” eredeti távirata. Saját tudósítónk cenzurázott jelentése.

A Havas-ügynökég táviratozza Párisból, hogy a képviselők egy küldöttsége elvben megállapodott Bryand miniszterelnökkel a titkos ülés megtartására. Bryand kijelentette, hogy a kormány fenntartja a döntést az ülés napirendjének megállapítására.

Nagyobb gyógyszerárba
egy tisztességes

csomagoló leány

felvétetik, ki a gyógyszerár takarítását
is elvégezi.

Heti fizetés 16 korona.

Cím a kiadóhivatalban.

(1006 1)

Vételre kerestetik

egy fürdő kád

egy jégsekrény

bővebbet a kiadóban.

(997-1-1)